

Geschiedenis van de Belgische radiokuststations

Niet eens zo heel lang geleden kon een visser in geval van nood alleen maar steun vinden in een gebed. Daadwerkelijke hulp inroepen daarentegen was onmogelijk. Een scheepsramp was dan ook veelal fataal voor de bemanning. De installatie van radio zend- en ontvangsttoestellen aan boord was dan ook werkelijk van levensbelang.

In ons land werd het eerste zendstation gebouwd door Marconi in opdracht van koning Leopold II. De installatie werd ondergebracht in villa 'Les Pavots' in De Panne. Het station kwam voor het eerst in de lucht op 4 november 1900. Hiermee behoort ons land tot de koplopers op vlak van maritieme radio.

De radiosignalen werden gegenereerd met een vonkenzender die bediend werd met een morsesleutel. Het kuststation verzorgde een permanente radioverbinding met de 'mailboten' op de lijn Oostende-Dover.

De radiohut van de 'mailboot' bewees al vlug het belang van 'telegrafie zonder draad'. In januari 1901 liep de bark 'Medora' aan de grond op de Ratelbank. De opvarenden wisten de aandacht te trekken van de mailboot "Princesse Clémentine", waarop men onmiddellijk per radio om hulp vroeg en even later kon meedelen dat bijstand onderweg was. Enige tijd later had het lichtschip 'Ruytingen' pech aan de verlichtingsinstallatie. Ook dit schip ontving, na tussenkomst van de mailboot en het kuststation van De Panne, hulp uit Duinkerke. Toen nog later de 'Princesse Clémentine' zelf bij dichte mist voor de Belgische kust vastliep kon onmiddellijk hulp gevraagd worden en kon

onverwijld een sleepboot worden uitgestuurd. Hiermee was het belang van maritieme radio bewezen.

Vrij snel werd het kuststation overgebracht naar Nieuwpoort waar het op 17 juli 1902 in dienst werd genomen. Na 1902 nam de radiotelegrafie aan boord van schepen steeds meer uitbreiding en bouwden ook andere landen kuststations. In Nederland kwam Scheveningen radio in de lucht in 1904. Uit deze evolutie volgde de noodzaak tot internationale samenwerking. In 1914 had te Londen een 'Conferentie ter beveiliging van de mensenlevens op zee' plaats. Met het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog stopte deze samenwerking.

Bij de eerste veldslag aan de IJzer in 1914 werd het kuststation Nieuwpoort vernield.

Onmiddellijk na de eerste wereldoorlog werd een nieuw kuststation gebouwd te Oostende dat uitzond met de roepletters OST.

Morse

Bij de eerste radio-uitzendingen konden aanvankelijk alleen telegrafiesignalen worden uitgestuurd. Hiervoor werd morse gebruikt, genoemd naar de Amerikaanse uitvinder Samuel Morse. Morse maakte zijn eerste alfabetcode in 1838. De gewijzigde vorm wordt sinds 1865 internationaal gebruikt. Letters, cijfers en leestekens worden gevormd door een combinatie van korte en lange signalen die worden uitgezonden. Een lang signaal duurt drie maal zolang als een kort signaal. De ruimte tussen de signalen, die in

ACOD

ABVV

Openbare Diensten

SECTOR OVERHEIDSDIENSTEN

ROODNODIG

tijdsduur kan verschillen, maakt het mogelijk tekens en woorden te herkennen.

In 1928 werd de radiotelefonie operationeel. Naast morse kon vanaf nu gesproken taal worden uitgezonden. Tussen 1930 en 1940 ging de techniek met rasse schreden vooruit en werden steeds meer schepen en ook vissersvaartuigen met radio uitgerust. Het steeds groeiend radioverkeer noopte tot nieuwe vestigingsplaatsen. Het zendstation kwam uiteindelijk in Middelkerke terecht, het ontvangststation in Oudenburg. De exploitatiezetel en de operatorstanden bleven te Oostende. De radio-operatoren konden er voortaan beschikken over ruime radioconsoles met moderne apparatuur.

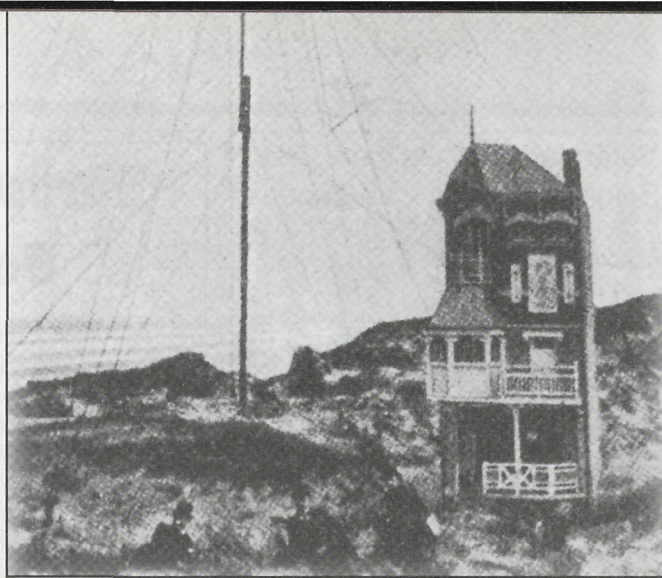
Na 100 jaar technologische vooruitgang en internationale organisatorische ontwikkelingen in de maritieme radiowereld zijn de punten en strepen, samen met de marconisten, verdwenen. Een nieuw wereldomvattend maritiem nood- en veiligheidssysteem kwam tot stand en de meeste kuststations sloten hun deuren. Als een van de weinigen overleefde Oostende Radio deze omwenteling.

Deze foto vonden we terug in onze oude doos. Ze stamt van vóór de tijd dat we HVB in 1988 overnamen. We weten niet wie de personen op deze foto zijn en evenmin waar en wanneer de foto genomen werd. Kan iemand ons helpen gegevens betreffende de foto terug te vinden? Laat het ons weten op het.visserijblad@telenet.be of op tel 0474 53 88 00.

Boek

De geschiedenis van de Maritieme radio werd te boek gesteld door Roger Arnoys (° Nieuwpoort, 1933). Hij begon zijn loopbaan in 1951 bij de Kust- en Scheepsradiodienst van de RTT te Oostende. Roger werkte een tijd in het communicatiecentrum BCFR/MUX van Belradio te Brussel en vervolgens bij de technische dienst van RMD-Oostende tot in 1993. Hij was als technisch verificateur medeorganisator van een reeks tentoonstellingen met als thema's maritieme radio en radio in het algemeen, zo onder meer over

'100 jaar radiogolven' in het zendcentrum SCRE te Ruislede/Wingene.

In zijn historisch overzicht schetst Arnoys de evolutie van de Belgische maritieme radiodiensten die zo oud zijn als de radio zelf. In het boek passeren heel wat onderwerpen de revue. De lezer maakt kennis met het ontstaan de maritieme radio in België, de eerste vestigingsplaats in villa "Les Pavots" te De Panne, de inplanting te Nieuwpoort om dan uiteindelijk in Oostende terecht te komen. Er wordt informatie verstrekt over het zendcentrum te Middelkerke, de ontvangstinstallaties te Oudenburg en het kuststation te Oostende.

Uiteindelijk, in 2006, verhuist Oostende Radio naar Zeebrugge. Het boek schetst ook de geschiedenis van Antwerpen Radio vanaf de indienststelling op 1 maart 1919 tot het afschaffen van de dienst op 31 december 1995.

Minder bekend is dat er een derde kuststation was, Brusselradio. Dit was eigenlijk het centraal radiokantoor BCR dat ook de dienst Belradio verzekerde, dit in coördinatie met het zendstation Ruislede en het ontvangststation Liedekerke. Belradio verzorgde de contacten met Belgisch Congo en met Amerika.

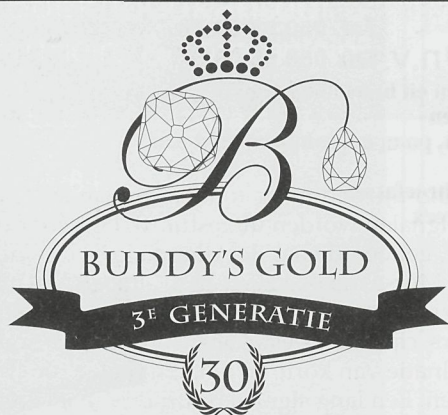
In het werk wordt tevens aandacht besteed aan het zendcentrum Ruislede.

Het boek Maritieme Radio – De Belgische kuststations is rijk geïllustreerd met nog nooit eerder gepubliceerd fotomateriaal.

Willem Lanszweert
foto's: archief & © J C

'Maritieme Radio – De Belgische kuststations' Van Roger Arnoys, uitgegeven door de Vrienden van het Nationaal Visserijmuseum van Oostduinkerke, is te bestellen bij www.unibook.com – kies Nederlands – onder de rubriek boekenwinkel vindt u het werk terug onder de afdeling 'geschiedenis en politiek'. De gewone uitgave, zachte kaft; zwart/wit illustraties, -131blz., form. 15,5/22,5 kost €12.

De luxe uitgave, harde kaft, illustraties in kleur, - 131blz., form. 15,5/23,5 kost €35

**AANKOOP
GOUD**

**GRATIS PRIJSOFFERTE
DIRECTE BETALING
GOUD - DIAMANT - ZILVER
ANTIEKE JUWELEN**

LOKEREN
Markt 63
9160 Lokeren
0486 92 66 30

OOSTENDE
Van Iseghemlaan 72
8400 Oostende
059 50 67 29

BRUGGE
Dweerstraat 8
8000 Brugge
050 34 02 28